

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы
Кузайкино авыл Советы
КАРАРЫ

20 гыйнвар 2022 ел

№ 33

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы Кузайкино авыл
Советы депутаты статусы турында
нигезләмә хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 29 статьясы, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Кузайкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 24 статьясы нигезендә

Кузайкино авыл Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга (кушымта).
2. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советының түбәндәге каарлары үз көчләрен югалткан дип танырга:
  - 2006 елның 19 апрелендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә хакында»;
  - 2013 елның 19 июнендәге 70 номерлы «Кузайкино авыл Советның 2006 елның 19 апрелендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә хакында» гы каарына үзгәрешләр керту турында»;
  - 2013 елның 20 декабрендәге 84 номерлы «Кузайкино авыл Советның 2006 елның 19 апрелендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә хакында» гы каарына үзгәрешләр керту турында»;
  - 2018 елның 17 июлендәге 77 номерлы «Кузайкино авыл Советның 2006 елның 19 апрелендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә хакында» гы каарына үзгәрешләр керту турында»;
  - 2019 елның 06 маенданы 94 номерлы «Кузайкино авыл Советның 2006 елның 19 апрелендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә хакында» гы каарына үзгәрешләр керту турында»;
  - 2020 елның 03 марта 110 номерлы «Кузайкино авыл Советның 2006 елның 19 апрелендәге 14 номерлы «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы турындагы нигезләмә хакында» гы каарына үзгәрешләр керту турында».
3. Әлеге каарны Кузайкино авылы, Совет урамы, 26 йорт территориясенде урнашкан махсус стендларда иғълан итәргә, шулай ук шулай ук "Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында "(PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Әлмәт муниципаль районы сайтында «Интернет» чөлтәрендә урнаштырырга.

4. Әлеге карап рәсми басылғаннан соң үз көченә керә.

5. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны Кузайкино авыл жирлеге башлығына йөкләргә.

Кузайкино авыл жирлеге башлығы

В.И. Андреянов

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы Кузайкино
авыл Советының 2022 елның
20 гыйнвар 33 номерлы
карарына 1 нче күшымта

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы
депутаты статусы турында нигезләмә

1 статья. Депутат статусының хокукий нигезе

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы депутаты статусы (алга таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Кузайкино авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның гамәлдәге законнар, җирлек Уставы һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутатның вәкаләтләре вакыты җирлек уставы нигезендә-5 (биш) ел.

2. Депутат вәкаләтләренең билгеләнгән срокын агымдагы вакыт эчендә үзгәрту рөхсәт ителми.

3. Депутатның вәкаләтләре вакыты Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл җирлеге Советына (алга таба - җирлек Советына) сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш авыл җирлеге Советы эшли башлаган көннән, гамәлдәге законнарда, җирлек Уставы һәм әлеге Нигезләмәдә каралган башка очракларда туктатыла.

3 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслый торган документ булган таныклыгы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесе бар.

2. Таныклык турында нигезләмә җирлек Советы тарафыннан раслана.

3. Депутатның таныклыгы Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тоткарлыксыз кереп йөрү, утырышларда катнашу, шулай ук милек рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмаларга тоткарлыксыз йөрү хокукуны бирә торган, җирлек бюджеты акчалары исәбеннән тулысынча яисә өлешчә финансдан торган яки салымнар һәм мәжбүри түләүләр түләү буенча ташламаларга ия булган, җирле үзидарә органнарын гамәлгә куючылар сыйфатында җирлек җирле үзидарә органнарына керү хокукуна ия документ булып тора.

4 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутатка, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затына үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэммин ителә.

2. Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан 10 (ун) проценттан да

артмаган өлеше дайми нигездә эшли ала, калганнары дайми рәвештә эшли.

3. Депутат депутат эшчәнлеген төп эшчәнлектән аерылмыйча гына башкара яисә жирлек Советында професиональ дайми нигездә эшли.

5 статья. Депутат эшчәнлеге формалары

. 1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

1) Әлмәт муниципаль районы Кузайкино авыл Советы карары белән расланган Регламентта билгеләнгән тәртиптә авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу; 2009 ел 26 декабрендәге 87 номерлы (алга таба-жирлек Советы Регламенты);

2) норматив хокукий акт проектын керту;

3) дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә оешма житәкчеләренә, ижтимагый берләшмәләргә муниципаль берәмлекләр карамагындағы мәсьәләләр буенча мәрәҗәгать итү;

4) депутат таләбе керту;

5) жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль берәмлекнең хокукий актлары проектларын эшләүдә катнашу;

6) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә жирлек Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;

7) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мәрәҗәгатьләре белән эшләү, сайлаучыларга үз эшчәнлекләре һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;

8) жирле референдумнар, ачык тыңлаулар, жыелышлар, конференцияләр һәм сораштырулар оештыруда һәм үткәрудә катнашу.

9) жирлек Советында депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат тәркемнәре эшендә катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Уставы белән каралган башка рәвешләрдә дә башкара ала.

5.1. статья . Депутат группалары.

1. Жирлек Советы депутатлары жирлек Советы тарафыннан карала торган мәсьәләләр буенча уртак эшчәнлек алып бару һәм бердәм позиция белдерү өчен депутат тәркемнәренә берләштергә хокуклы.

2. Депутатлар тәркеме составында кимендә өч депутат була алмый. Жирлек Советы депутаты бары тик депутат тәркеменең генә өгъзасы була ала.

3. Депутат тәркемнәрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

6 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат үз сайлау округы сайлаучылары, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотылды.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшләре һәм очрашуларда, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша жирлек советының эше турында дайми хәбәр итә. Айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары маҳсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны үткәру тормыш белән тәэммин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемтә объектларының функцияләвен бозу,

жәяулелернең һәм (яки) транспорт чарапарының хәрәкәтенә комачаулық тудырмау яки гражданнарның торак урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына көрүенә юл күймау шарты белән үткәрелә. Мондый очрашулар турында жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарга аларны үткәру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

5. Жирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәру өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгелиләр, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәру өчен жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган урыннар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгелиләр.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

7. Депутат үз сайлаучыларының хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэммин итү буенча чарапар күрә: алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны һәм шикаятьләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә; жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.

7 статья. Депутатның жирлек Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат үзе жирлек Советы утырышларында катнаша.

2. Депутат үз вакытында жирлек Советы утырышын үткәру вакыты һәм урыны, карапуга кертелә торган мәсьәләләр турында хәбәр итә, шулай ук өлеге мәсьәләләр буенча барлық кирәклө материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Депутат хокуклы:

- 1) жирлек Советы Регламенты нигезендә яшерен тавыш бирү юлы белән Әлмәт муниципаль районы Советына сайланырга һәм сайланган вәкил булырга.;
- 2) жирлек Советның үзидарә органнарын формалаштыру мәсьәләләре буенча төзелә торган кандидатуралар, вазыйфаи затлар, сайлана яки билгеләнә торган сораулар буенча үз фикерен белдерергә;
- 3) жирлек Советы тарафыннан карау өчен сораулар бирергә;
- 4) жирлек Советы Регламентында каралган тәртиптә, аның утырышларында карау өчен жирлек советының хокукый-норматив актлары проектларын кертергә.;
- 5) көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, караплар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;
- 6) жирлек Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, жирлек Советына хисап бирүче яисә контролльдә тотылган затның чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә.;
- 7) фикер алышуларда билгеләнгән тәртиптә катнашырга.
- 8) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмә бирергә;
- 9)) жирлек советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданнар мәрәжәгатьләрен иғълан итәргә.;
- 10) Жирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарның һәм вазыйфаи затларның кандидатураларының персональ составы буенча фикерне әйттергә;
- 11) жирлек Советы утырышлары беркетмәләре белән танышу;
- 12) законнар, жирлек Уставы һәм жирлек Советы регламентыннан үзенә бирелгән башка хокуклардан файдаланырга.

8 статья. Депутатның беренче чиратта кабул итүгө хокуки

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча жирлек территориясендә жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларын беренче чиратта кабул иту хокуқыннан файдалана, анда зат муниципаль вазыйфанды били.

9 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокуки

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән һәм учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмыый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокуқына ия.

10 статья. Депутатлар мәрәжәгатьләрен карау

1. Депутат дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга, ижтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфаи затларга телдән һәм язма мәрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат мәрәжәгать иткән жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфаи затлары депутатка аның мәрәжәгатенә җавап бирергә яисә соралган документларны яисә мәрәжәгать алган көннән соң 15 көн эчендә, әгәр ул өстәмә өйрәнү яисә тикшерү таләп итмәсә, белешмәләр бирергә тиеш..

3. Депутат мәрәжәгатенә бәйле рәвештә өстәмә тикшерү яисә нинди дә булса мәсьәләләрне өстәмә өйрәнү кирәк булган очракта, вазыйфаи затлар һәм әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән житәкчеләр бу хакта депутат мәрәжәгатен алган көннән 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Соңғы җавап депутатка депутатның язма мәрәжәгатен алган көннән алыш 30 (утыз) көннән дә соңга калмыича тапшырыла.

4. Оештыру-хокукий рәвешенә бәйсез рәвештә, ижтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатларның мәрәжәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм алар күйгән сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

10.1 статья. Депутат таләбе

1. Депутат яисә депутатлар төркеме жирлек башлыгына, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә жирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенең депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат сорату белән мәрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат соратуы жирлек Советы утырышында язма рәвештә кертелә һәм рәислек итүче тарафыннан игълан ителә. Депутат соратуын рәсмиләштерү жирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла. Депутат таләбе мәрәжәгать иткән орган яисә вазыйфаи зат аңа телдән (жирлек Советы утырышында) яисә язма рәвештә депутат соратуын алган көннән соң 30 көн эчендә җавап бирә.

3. Жирлек Советы утырышында депутат гарызнамәсе мәрәжәгать иткән рәислек итүче яисә вазыйфаи зат аңа җавап итеп игълан ителә.

4. Жирлек Советы орган яисә вазыйфаи зат депутат соравы буенча кабул ителгән каарарның үтәлеше турында язма җавап бирүне советта билгеләнгән срокка йөкләргә хокуклы.

10.2 статья. Депутатның тәкъдимнәре

1. Депутат тарафыннан жирлек Советы утырышларында кертелгэн төкъдимнэр язма рәвештә жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга карауга жибәрелә.

2. Жирле үзидарә органнары һәм әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән депутат төкъдимнәре жибәрелгән вазыйфаи затлар аларны бер айдан да соңға калмыйча карауга һәм нәтижәләр турында жирлек советына һәм депутатка хәбәр итәргә тиеш. Төкъдим кире кагылган очракта нигезле жавап бирелә.

10.3 статья. Депутат тикшерүе

1. Депутат тикшерүе-жирлек Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру формасы. Жирлек Советында депутат, депутатлар төркеме, депутат төркеме таләбе буенча жирлек Советы жирлек Советы карамагына караган мәсьәлә буенча депутат тикшерүе үткәрү турында карар кабул итәргә хокуклы.

2. Депутат тикшерүен үткәрү маҳсус тәзелгән комиссиягә йөкләнә.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары депутат тикшерүен үткәрудә ярдәм күрсәтергә, депутат тикшерүен уздыру өчен кирәклे тиешле документлар һәм материаллар бирергә тиеш. Күрсәтелгән документлар һәм материаллар Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарын үтәп, дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка сер турында бирелә.

4. Депутат тикшерүен уздырганда гражданнарның шәхси тормышына тыкшыну, гражданнарның шәхси тормышының кагылгысызлыгын бозу рөхсәт итәлми.

5. Депутат тикшерүе нәтижәләре буенча жирлек Советы яки тикшерү уздыру йөкләнгән маҳсус тәзелгән комиссия нигезләнгән бәяләмә тәзи, ул жирлек Советы утырышында карала. Карап нәтижәләре буенча жирлек Советы карар кабул итә.

11 статья. Депутат хокуклары гарантияләре.

1. Депутатларның, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларының жинаять яисә административ жаваплылыкка тартылган хокукларын гарантияләү, тоткарлау, кулга алу, тентү, сорай алу, аларның жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләренә карата башкарылу, шулай ук депутатларга, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларына, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар тарафыннан файдаланыла торган элемтә чаралары язышуларына карата оператив-эзләү чаралары уздырганда федераль законнар белән билгеләнә.

2. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы тавыш биргәндә әйтегендә фикер, тавыш биргәндә чагылдырылган позиция өчен жинаять яисә административ жаваплылыкка тартыла алмый, һәм депутат статусына, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затына, шул исәптән аларның вәкаләтләре чоры тәмамлануга туры килә торган башка гамәлләр дә. Әлеге нигезләмә жирле үзидарәнең сайланулы органы депутаты, әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан халық алдында кимсүтүләр, яла ягу яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга жибәрелгән очракларга кагылмый.

3. Даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы депутат граждан, административ яисә жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларақ катнаша алмый.

12 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре

Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре «Муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнең

сайланулы органы әгъзасы, Татарстан Республикасында жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, жирлек Уставы, жирлек Советы тарафыннан раслана торган башка норматив актлар белән билгеләнә.

13 статья. Жирлек вәкилен муниципаль район Советына сайлау һәм чакыртып алу тәртибе

1. Жирлек вәкиле Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Советына яшерен тавыш бирү юлы белән жирлек Советы депутатлары арасыннан сайлана.

2. Сайланган дип жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш биргән кандидат санала.

3. Жирлек вәкиле вәкаләтләре 14 статьяда каралган нигезләр буенча, шулай ук депутат этикасы кагыйдәләрен, депутатның өлеге Нигезләмәдә беркетелгән вазыйфаларын бозу очракларында вакытыннан алда туктатыла.

4. Жирлек вәкиле район Башлыгы инициативасы белән яисә жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше таләбе буенча кабул ителгән жирлек Советы карапы буенча да теләсә кайсы вакытта чакыртып алышырга мөмкин. Жирлек вәкилен чакыртып алу турындагы карап жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

14 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре тубәндәге очракларда ақытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтsez яисә чикләнгән эшчән дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип иғълан иту;

5) судның гаепләү карапының үз көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә дайми яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы яки чит ил гражданлыгы-Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы туктатылса, чит ил гражданы аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы яисә Россия Федерациясе халықара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданы территориясендә дайми яшәү хокукын раслаучы бүтән документ белән Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы;

8) сайлаучылар фикере;

9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручу альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

Депутатның вәкаләтләре «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар чыгымнарының аларның керемнәрен түры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит

ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маенданы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тьюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла, әгәрдә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, башкасы каралмаган булса.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-7, 10, 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турындагы карар җирлек Советы тарафыннан вәкаләтләр вакытыннан алда туктатылу өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы житәкчесе) депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн әлеге гаризаның җирлек Советына кергән көн була.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында каралган очракта, җирлек Советы депутаты вәкаләтләре җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бириү нәтиҗәләрен рәсми бастырып чыгарган көннән туктатыла.

4. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре, әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта, җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

15 статья. Депутат этикасы

1. Депутат депутат этикасы нормаларын үтәргә тиеш:

1) җирлек Советында билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә; ;

2) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратмаска һәм кулланмаска; ;

3) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә шәхсән яки аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаска; ;

4) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык тәртиптән тыелырга, шулай ук аның аbruена яисә җирлек советы аbruена зыян китерегә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга; ;

5) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - шәхси кызыксыну депутат вазыйфаларының объектив башкарылышына тәэсир итә яки йогынты ясый ала торган ситуациядә - бу хакта җирлек советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яки җайга салуга юнәлтелгән аның карарларын үтәргә.

16 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, җирлек Уставын, башка муниципаль хокукий актларны үтәргә;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэммин итү;

3) дайими, әмма айга бер тапкырдан да ким түгел, сайлаучыларны кабул иту;

4) гражданныарның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәҗәттәрен үз вакытында карага һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган хисап тотарга;

6) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендан 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә;

7) закон белән саклана торган башка серләрне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә үзенә билгеле булган гражданнарың шәхси тормышына, намусына, абруена қагылучы белешмәләрне таратырга.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

17 статья . Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Депутат хокуклы түгел:

1) физик һәм юридик затлардан депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) алырга;

2) гамәлгә ашырыла торган вәкаләтләр чикләрендә аерым сәяси партияләргә, сайлау берләшмәләренә, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына сайлауларда аерым кандидатларга өстенлекне тәэмин итә торган караплар кабул итәргә;

3) үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру процессында, шул исәптән жирле бюджет акчалары исәбеннән финанс ташламалары һәм гарантияләр биргәндә, депутат үз милкендә булган яки катнашучы яисә әғъза булган аерым затларга һәм оешмаларга өстенлек бирергә;

4) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле командировкаларга, Россия Федерациясенең халықара килешүләре нигезендә яисә федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнарының чит ил партнерлары белән килешүләре нигезендә гамәлгә ашырыла торган командировкалардан тыш, физик һәм юридик затлар исәбенә чыгарга.

2. Депутат өстәмә рәвештә муниципаль хезмәт вазыйфаларын били алмый, дәүләт хакимиятиенең закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатлары була алмый.

3. Даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шәгыльләнергә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәгә очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һәнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының,

күчмез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш) яисә башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчмез мәлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы житәкчесенә) катнашу;

в) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) жирлек муниципаль хокукий актлар нигезендә идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә урнашкан оешма, гамәлгә куючы (катнашучы) булып торучы (акционер) гражданнарның мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә курсатуна, оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләре турында жирлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шәғыльләнергә, мегаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мегаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

5) хезмәттән тыш максатларда бары тик хезмәт эшчәнлеге өчен генә билгеләнгән мәгълүматны, матди-техник, финанс һәм мәгълүмати тәэминат чарапарын кулланырга.

6) жирлек башлыгы вазыйфасын биләүче зат буларак публикации һәм чыгыш ясаган өчен гонорар алырга;

7) Россия Федерациясе законнарында каралган вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләүләр (ссудалар, акчалата һәм башка бүләкләр, хезмәт курсатуләр, күңел ачу, ял, транспорт чыгымнары өчен түләү) һәм физик һәм юридик затлардан беркетмә чарапары, хезмәт командировкалары һәм башка рәсми чарапар белән бәйле рәвештә алынган бүләкләр (ссудалар, акчалата һәм башка бүләкләүләр, хезмәт курсатуләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү) һәм физик һәм юридик затлардан бүләкләр алу, жирлек милке дип таныла һәм акт буенча тиешле муниципаль органга тапшырыла. Жирлек башлыгы вазыйфасын дайими нигездә биләгән муниципаль вазыйфасы биләгән, беркетмә чарасы белән, хезмәт командировкасы белән һәм башка рәсми чарапар белән алынган бүләкне биргән зат аны Россия Федерациясенең норматив хокукий актлары белән билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

8) билгеләнгән тәртипкә карамастан, чит дәүләтләрнең, халыкара оешмаларның, сәяси партияләрнен, башка иҗтимагый берләшмәләрнең һәм башка оешмаларның мактаулы һәм маҳсус исемнәр, бүләкләре һәм башка аерымлык билгеләрен (фәнни һәм спорт) билгеләреннән тыш) кабул итәргә;

9) Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган хезмәт

командировкаларыннан тыш, жирлекнең Чит дәүләтләрнең дәүләт яки муниципаль органнары, халыкара яки чит ил оешмалары белән килешүләре буенча физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән Россия Федерациясенән читкә чыгарга;

10) хезмәт вазыйфаларын үтәүгә бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә хезмәт вазыйфаларын үтәу белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган чикләнгән мәгълүматка кертелгән мәгълүматларны таратырга яки кулланырга.

17. 1 статья. Ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаларны (депутатларны) биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфасыннан азат итү).

1. Муниципаль вазыйфанды биләүче зат федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә түбәндәгө очракларда ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итепергә (вазыйфасыннан азат итепергә) тиеш:

1) яклар тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яисә) җайга салу буеча затның чарапар күрмәве;

2) үз керемнәре, мәлкәте һәм мәлкәти характеристагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мәлкәте һәм мәлкәти характеристагы йөкләмәләре хакында белешмәләрне тапшырмау йә, әгәр федераль законнар белән башкасы билгеләнмәгән булса, белә торып дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасы белән идарә итү органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашу;

4) зат тарафыннан эшкуарлық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) затның, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче башка чит ил коммерцияле булмаган оешмалары һәм аларның структур бүлекчәләре составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына кiterә яки кiterә ала торган шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булган муниципаль вазыйфанды биләп торучы зат тарафыннан үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) җайга салу чарапары кабул итепергә очракта да, ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат итепергә (вазыйфадан азат итепергә) тиеш.

3. Коррупциячел хокук бозу кылган өчен ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфанды биләүче затка карата куллану турындагы белешмәләр, "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итепергә (вазыйфасыннан азат итепергә) затлар реестрына кертелә.

18 статья. Депутатның жирлек Советы йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрне үтәргә тиеш.

2. Депутат жирлек Советы кушуы буенча жирлек Советы каарларын үтәүнә тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәу нәтижәләре турында депутат жирлек Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

19 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы буларак, аның жирлек Советы эшчәнлегендә актив катнашуын тәэммин итүче бөтен хокукка ия.
2. Жирлек советы депутатның сайлау округында, жирлек Советында аның эше, жирлек Советы каарларының һәм күрсәтмәләренең үтәлеше турында хәбәрен тыңларга хокуклы.
3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлар депутатка аның эшендә кирәклे ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, үзидарә территориясенең икътисадый һәм социаль үсесе программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, жирлек советының эш практикасын, жәмәгатьчелек фикерен ейрәнүгә ярдәм итәләр.

Кузайкино авыл жирлеге башлыгы

В.И. Андреянов

